

05

A

867

1 58

Q. D. B. V.

De

VITA HOMINIS

Disputationem I.

Qua examinatur simul DISSERTATIO PHILOSOPHICA

JOHANNIS PLACENTINI, Lesnensis, in Academ.

Viadrinâ Mathem. P. P. & p. t. Rectoris,

In Academiâ VVittebergensi

Disquisitioni publicæ exponunt

PRÆSES

M. SAMUEL HENTSCHEL,

Lesnensis,

Et RESPONDENS

M. GEORGIUS JÆNISIUS

Parchvvicensis Silesius.

d. 1. Octobr. Anno M. DC. LIX.

WITTEBERGÆ

Typis JOHANNIS RÖHNERI, Academ. Typogr.

57

Handwritten signatures and notes in the bottom right corner.

VITA HOMINIS

Disputatum

JOHANNIS HENRICHII
in Academijs
Lipsiensibus
Publici
Lecturis
Philosophiae
Moralis
et
Historiae
Professoris
Publici
et
Ordinarii
M. S. A. 1788

M. SAMUEL HENRICHII

798 A 50

M. GEORGIUS LARSENII

Typo JOHANNIS ROHMERT, Amstern Typogr.

I. N. J.

PRÆFATIO.

Dum ista ad Tuam notamus Dis-
 sertationem, Clarissime PLACENTINE,
 nihil vel nomini Tuo, vel etiam laboribus
 invidemus. Neque idcirco, quia veritatem
 non assequeris, laudem non mereris. Scruta-
 ri illam, ut ingenuum quemq; decet, ita si
 sequior sententia ab illâ forte nos seducat, labori suum stat præ-
 mium. Debui verò vel maxime de his placitis Tuis tecum con-
 ferre sententiam, quia video nos iisdem non tantum editis
 terris, sed scholis etiam innutritos, nunc toto propemodùm cœ-
 lo in Philosophia spatii se junctos; si fortè abjectis opinionibus
 præconcepitis, propius possemus animos conjungere. Deinde
 quia oblata est nobis Dissertatio à Tuis profecta manibus, ut
 judicium de eâ exquireres, non debuit nobis gratis offerri. Spe-
 ro verò, eo Te accepturum animo, quo à me profectus est, labo-
 rem, indaganda scilicet veritatis cupido. Ut enim vitio mihi
 non potes vertere, quod à Te dissideo: ita si quis cum ratione
 dissentiat atq; disensus etiam causas exponit, neminem id decet
 malè habere Philosophum. Omnem vitam libertas, maxime
 tamen studiosam ornat. Hanc verò ut quis sibi fervet, non me-
 tuendum vulgi judicium, nec sibi mali malevolorum sermones,
 nec philosophantium etiam acumen: expectandum est quale-
 cundq; intentionis bonæ, si non perfecti operis præmium, ab iis,
 quorum sinceritas animorum hâc se liberalitate dignam fecit.
 De bonis verò securi sumus. Nihil autem audebimus nisi Tuo,
 ô æterne Deus, auxilio. Tu perfectissimæ sapientiæ perpetuum
 lumen, Tuo nos illustra lumine!

A 2

MEM-

MEMBRUM PRIMUM.

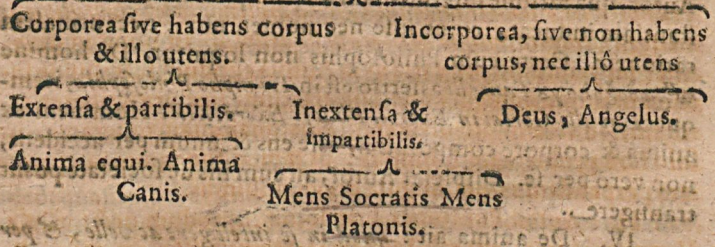
- I. Quot modis vita dicatur? Auctoris inscriptio.
 II. Homo an substantia corporea an incorporea?
 III. Quomodo homo Corpus?
 IV. Animæ per corpus actiones.
 V. Animæ & corporis unio.
 VI. Cartesii & Auctoris inconsistentia.
 VII. Principalis animæ sedes.
 VIII. Anima in omnibus corporis partibus.
 IX. Anima an in solâ glandulâ pineali immediatè operetur?
 X. An si acciperet anima in glandulâ species sensiles, idcirco alibi non sentiret?
 XI. An propter duplicia sensuum organa species unitæ accipiantur ab animâ in glandulâ?
 XII. An conventus specierum necessariò fiat in glandulâ?
 XIII. Nervi optici ubi concurrant?
 XIV. Sensus communis.
 XV. Sedes ejusdem sensus.

Primùm omnium satis constat, duplicem esse vitam, substantialem & accidentalem: prior ipsa animæ essentia est: posterior operatio ab anima manans. Itaq; vita nunc actum primum, nunc secundum notat. De hac potissimum in presenti instituetur tractatio, ita ut simul adversam dicti Auctoris sententiam consideremus, ut ipse voluit, indagandæ veritatis gratiâ. Quæ autem jam nos fatigabit Disertatio Philosophica (id ei nomen fecit Autor) *probat calorem & motum membrorum naturalem in humano corpore: adeoq; vitam non procedere ab animâ, quæ unica est, scilicet rationalis, sed à materiâ celesti subtilissimâ, analogâ elemento Solis & stellarum fixarum.* In hunc ut deveniret labyrinthum per varia avia Auctori eundem fuit: unde factum ut unum quidem hunc Disertationi suæ præscriberet errorem; sed vicenos involveret. Nos quanquam poteramus in solo hoc problemate subsistere: ut tamen fundamenta ejus etiam perpendamus, per singula breviter ibimus.

II. Autor Positiones suas hunc in modum orditur. *S. I. Homo quæ homo, nec est Substantia Spiritualis seu immaterialis, nec materialis seu corporea; sed intermedia seu composita ex utraq; constans tum corpore affabrè constructo, ex diversis organis, suis figuris*

gurus, fribus, nexu, soliditate majori minoriq; cum fluiditate temperata distinctis, subtiliq; materia indefinenter motu perfulsis, ad motus varios recipiendos, edendosq; utum anima rationali seu mente, quae in se intelligere ac velle, & per corporea organa sentire, amare, odise, persequi, fugere, varia prudenter agere, artificiosè perficere &c. liberè potest. Felix auspiciu, error in principio. Homo nec materialis nec immaterialis substantia est. Substantia tamen est. Genus ei competit, sed neutra ex differentiâ oppositâ: ad Genus pertinet, ad nullam verò speciem eius generis. Miramur Philosophiam. Argumentamur: aut homo est substantia corporea, aut non corporea. Si non est corporea, cui bono materiâ & formâ constat. Si verò ob hoc ipsum est corporea, quâ ratione non corporea statuitur? *Renatus Des Cartes* Princip. Phil. parte II. p. 41. Substantiâ corporea naturam in eo tantum consistere ait, quod sit res extensa. Estne homo res extensa? est ne in loco? *Hieronymus Cardanus* Hominem animal esse negat, de subtil. lib. XI. quia præter animal mentem habeat. Tu corpus esse negas, quia præter corpus animam habet sive mentem. Erit forsitan, qui substantiam esse negabit, quia præter substantiam accidentia habet.

III. Patiamur verò nos erudiri à meliori Philosophiâ, quomodo homo substantia corporea sit. Substantia in Spiritum & corpus dividitur. Et apud *Cartesium* Object. & Respons. sept. p. 112. hoc habetur schema. Substantia cogitans.

Quamdiu vos toleratis hoc schema, non potestis proscribere divisionem. Et quidem divisione hâc Spiritus & corpus adæquatè sibi opponuntur. Solidè *D. Calovius* Metaphys. Div. part. A 3 Spec.

Spec. p. 172. *Quaecunq; substantia est, vel immaterialis est & ex-
pers materia; vel materialis, qua opponuntur sibi invicem contradi-
ctorie vel per oppositas differentias, unde nullum admittere queunt
medium. Si quid expers sit materia, Spiritus est: si materialis sit
substantia, corpus est.* Deinde corpus hactenus in animatum &
inanimatum divisum est (scilicet compositum) neq; Autori fas
erit eam distinctionem tollere. Erit ergo animatum corpus
verè corpus. At verò animam habet præter corpus. Vides ergo
ut ex animâ & corpore constet corpus. Animatum enim dua-
bus absolvitur partibus, corpore & animâ. Non possum ani-
mum inducere, quod significatio illa Corporis, quâ pro parte
corporis naturalis alterâ sumitur, Autorem in errorem induxe-
rit. Præter enim significationes illas, quibus corpus vel Ens notat,
vel quantitatem trine dimensionatam, vel alteram compositi partem
cuius præcisione foras: significat etiam substantiam comple-
tam, materiâ & formâ constantem, quo sensu dicimus homi-
nem esse corpus. Corpus non est materia hoc loco, nec pos-
sumus de corpore materiam in casu rectò prædicare. At
inquis fortè: Homo præter corpus animam rationalem habet.
Sed perinde est, sive rationali, sive non-rationali animâ anima-
tum corpus sit, animatum tamen est, corpus est. Rectè Fran-
cisus Suarez Metaphys. Disp. XXXVI, sect. II. *Substantia materia-
lis illa est, que materiâ & formâ constat, sive forma illa materialis
sit, sive spiritualis, dummodò sit vera forma materiæ.* Videat ergo
Autor, quâ ratione intermediam seu compositam ex utraq; sub-
stantiam inducat, cujus ipse nec nomen novit nec formalem
rationem. Certè cum Philosophis non loquitur. De homine
ὁ ἄνθρωπος Turrelli assertio est in *Triumpho Philosophiæ*, item-
que *Davidis Gorleii in Exercit. Philos. Exerc. XIV.* Hominem ex
animâ & corpore compositum, esse ens & unum per accidens,
non verò per se. Dispiciat Autor, an cum his de societate possit
transigere.

IV. De anima ait: *quod in se intelligere ac velle, & per
corporea organa sentire, amare, odire, persequi, fugere, varia pru-
denter agere, artificiosè perficere & c. liberè possit.* Id prædica-
tum de organis corporeis, si generale ipsi habetur, omnibus
sub-

subiunctis applicandum, propositionem hanc obelisco nota-
mus. Sin minus; cautius jubemus loqui.

V. Pergit th. 2. *Adcoq; menti seu anima nostra corpus quod-
dam magis arctè & intimè, quam reliqua alia corpora conjunctum
est, cum perspicuè advertamus dolores, aliosq; sensus nobis ex im-
proviso advenire; quos mens est conscia non à se solâ proficisci, nec
ad se posse pertinere, ex eo solo, quod sit res cogitans. sed tantum ex eo,
quod alteri cuidâ rei extense ac mobili adjuncta sit, qua res humanû
corpû appellatur.* Conjunctionem animæ & corporis nos etiam as-
serimus: quanquam videatur nimis leviter de hâc conjunctione
Philosophari. §. 2. Magis dicit conjunctû corpus nostrum anima,
quam alia corpora, quasi verò non sit conjunctio toto genere di-
versa. Autor dogma de morte hominis dicit unionem naturæ
seu corporis & animæ solvere, in Disp. quâ defendit hujus Dis-
sert. thesin. §. 11. Admodum vereor, ut dogma in hâc disserta-
tione propositum solvat unionem naturæ, sive animæ & corpo-
ris, aut ista duo saltem non admodum jungat, quippe quod
th. subsequ. animam ratione functionum in solam quandam
glandulam relegat. Nota est Platonis in Alcibiade sententia,
quâ hominem facit aliud à corpore suo, dicitq; hominem esse
quod corpore utitur. Tales sententiæ proponendæ sunt animo,
ut cum absurditatem earum viderimus, tantò longius ab iis re-
cedamus. Ratio etiam Autoris, quâ hanc conjunctionem pro-
bat, non est sufficiens. Mens ex eo solo quod est res cogitans,
conscia est ad se non posse pertinere dolores aliosq; sensus. E.
corpus conjunctum habet. Quid si conscia esset ex eo, quod est
res sentiens. Tuo certè jussu non deponet sentiendi vim ani-
ma hominis, aut si Tibi sine sensu vis animam, per nos licebit.
Non sentit quidem dolores sine corpore anima: non tamen
ideò, quasi ipsa sentiendi vim non haberet: neq; quia ex cogi-
tandi facultate eam non habet, res illicò ad solum corpus de-
volvitur.

VI. Jam nos in vastiorem altitudinem ac velut profun-
dum invehimur, dum singularis opinio & novitatis altum se ape-
rit, ecce quam vasto gurgite! Verba sunt §. 3. *Hæc sedem suam
principalem obtinet in glandulâ exiguâ, quæ est in medio cerebri,
ubi*

ubi functiones immediatè & specialius, quam in ceteris omnibus ex-
ercent, corpus dirigendo operâ Spirituum, nervorum, & sanguinis.
Hauit ex Cartesio de Passion. part. I. art. 31. Articuli verba sunt:
Dari glandulam in cerebro, in quâ anima suas functiones specialius,
quam in aliis partibus exerceat. Explicat deinde. Sciendum quoq;
quod licet anima sit juncta toti corpori, in illo tamen est quedam
pars, in quâ exercet suas functiones specialius quam in ceteris omni-
bus. Et vulgò creditur hanc partem esse cerebrum, aut fortè cor.
Sed rem accuratè examinando mihi videor evidenter cognovisse par-
tem eam corporis, in quâ anima exercet immediatè suas functiones,
nullatenus esse cor, neg. etiam totum cerebrum: sed solummodò
maximè intimam partem ejus, quæ est certa quedam glandula ad-
modum parva, sita in medio substantiæ ipsius, & ita suspensa supra
canalem, per quem spiritus cavitatum cerebri anteriorum commu-
nicationem habent cum spiritibus posterioris, ut minimi motus qui
in illâ sunt multum possint ad mutandum cursum horum spirituum,
& reciprocè, minimæ mutationes quæ accidunt cursui spirituum,
multum inserviant mutandis motibus hujus glandule. Et Princip.
Philos. part. IV. p. 290. Sciendum itaq; humanam animam, etsi to-
tum corpus informet, præcipuam tamen sedem suam habere in cere-
bro, in quo solo non modo intelligit & imaginatur, sed etiam sentit.
Deinde Autor dum aliena verba sectatur, propriæ mentis & pro-
positæ sententiæ sensim obliviscitur. Negat animam dare mo-
tum corpori. Hic tamen asserit animam corpus dirigere operâ
spirituum, nervorum & sanguinis. Nervus cum in carnosas &
musculosas partes infertur, facultatem movendi communicat
per spiritum animale, quem vehit. Nervus hic agnoscit im-
perium animæ, quæ corpus dirigit operâ nervi? Igitur anima
est causa motus principalis: nervus & Spiritus animalis instru-
mentalibus. Quid hic agit materia cœlestis. Illa quæ debebat ani-
mam ex causis motûs excludere, ipsa hic miserâ oblivione ex-
cluditur. *Cartesius* Tuus qui animam præter cogitationes nihil
relinquit de Pas. art. 17. *Nihil in nobis restat, quod debeamus tri-
buere nostræ animæ, exceptis nostris cogitationibus.* Dat tamen vo-
luntati nostræ actiones, quæ terminantur ad corpus nostrum;
ut cum ex eo solo, quod habemus ambulandi voluntatem fit, ut
nostra

nostra crura moveantur, & progrediamur. De Pass. Art. XVIII. part. I. Et quanquam habeat etiam motus, qui nobis eveniunt voluntate nostrâ nihil ad eos conferente: sequitur tamen ex allegatis, non esse animam excludendam ab omni corporis motu. Imò art. XLIII part. I. de Pass. proponit, *quomodo anima possit imaginari, attendere, & movere Corpus*, etiam cum incedere volumus, ut habet explicatio articuli. Video equidem quorsum tendat Auctoris assertio: nempe ut animæ operationem proscribat ex membris cæteris, & soli glandulæ includat, dicit animam dirigere corpus operâ nervorum &c. Sed dum unam suam opinionem adstruit, alteram destruit: columnam cui una innititur aufert, ut alteram fulciat. Sed patiemur lubentes mentem suam explicet, si conciliare ista voluerit: nec inconstantia eum accusabimus, modo constantiam nobis ostendat: imò ne errasse quidem dicemus, modò assertorum veritatem ostendat: gratisimum nobis erit ipsum laudare veritatis assertorem.

VII. Tria autem hincsum imus disquirenda. Primum, *Ubi principalis animæ sedes?* De sede animæ principali magna invenitur sententiarum diversitas: imò de hoc ipso disputatur, quæ fuerit opinio Hippocratis, Platonis, Aristotelis. Sed non pigebit nos difficultatibus istis immorari. Egregiè enim, hanc veram delectationem & Philosophicam voluptatem vocat Celebrerrimus noster (heu noster olim!) *Sperlingius*, cum animam animâ contemplamur. *Anthropol. lib. I. p. 61.* Nos eam sedem Cor dicimus, tum quia in corde præcipuè datur Spiritus insitus, animæ & corporis vinculum: tum quia è corde anima vitam communicat partibus reliquis. Toto quidem corpore se diffundit anima, ac pro organi ratione variè operatur: sed ratione principii ac radicis in solo est corde. Unde quot corda sunt, tot sunt animalia. V. laudatum modò *Sperlingium Anthropol. II. cap. 8.* Auctor neq; pro corde nobiscum, neq; si *Cartesium* sequi vult, pro cerebro toto, sed pro glandulâ in medio cerebri, concertat, quam *Cartesius* intimam partium cerebri vocat. Inquirenti autem mihi, quæ Autorem causa in hanc opinionem induxerit, non possum invenire aliam, nisi unius *Cartesii*

autoritatem. Præterquam enim quod nemo hæcenus Medicorum tanti æstimavit hæc glandulam, nullis illa vel partibus, vel annexis vel operationibus hunc sui principatum producit. Magna quidem copia in corpore humano glandularum est, sed ut plurimum pro ebibendis superfluis humoribus, aut etiam pro partibus nonnullis rigandis, aut pro vasis firmandis aut divisionibus eorundem efficiendis in corpore locatae sunt.

VIII. Deinde disquirendum, *an anima sit etiam in reliquis corporis partibus?* Asertum est à magnis Viris animam non tantum esse totam in toto corpore; sed totam etiam in qualibet corporis parte. Ita B. *Augustinus* l. VI. de Trinit. c. 6. P. *Lombardus* l. I. dist. 8. quem sequuntur *Thomas* atq; alii maximo numero. Nos quantum ad præsens institutum facit, asserimus animam rationalem esse in toto corpore, ita quidem, ut in qualibet corporis parte sit. Argumentamur: Omnis forma informans est in toto subjecto informationis. Anima rationalis est forma informans. E. anima rationalis est in toto subjecto informationis. Major patet, quia totius forma est non partis unius aut alterius. Minor hæcenus in confesso fuit. Deinde: Quicquid est in toto subjecto informationis, illud est in singulis subjecti illius partibus. Anima rationalis est in toto subjecto informationis. E. anima rationalis est in singulis subjecti illius partibus. Major patet, quia si in parte unâ non esset, etiam in toto non esset. Argumenta hæc habet Celeberrimus *Sperling*. *Anthrop.* l. I. c. 1. Siq; totius forma est & totum informat, informat omnes partes: si informat, est etiam in partibus, informatio enim prærequirit unionem; neq; anima informat corpus, cui juncta non est. Non malè hic *Cartesius* de *Pas.* part. I. art. 30. *Oportet scire animam esse reverè junctam toti corpori, nec posse propriè dici eam esse in quadam parte ejus, exclusivè ad alias, quia id unum est, & quodammodò indivisibile ratione dispositionis suorum organorum, quæ omnia ita ad se mutuò referuntur, ut quodam ex illis ablato reddatur totum corpus manens ac defectivum, &c.*

IX. Tertiò, *an anima solum in glandula exerceat operationes immediatè.* Non possumus de omnibus asserere. Non memi-

meminit, non iudicat anima in hac glandulâ, multò minus solâ. Videt in oculis, audit in auribus, & in organis singulis suas functiones obit: quantum scilicet hæc organa præstant ad actiones, tantum anima in illis agit: multæ enim actiones interius perficiuntur. Quomodo verò juxta Autorem anima in solâ glandulâ agit & sentit? Scilicet omnia deferuntur ad hanc glandulam, quæ ad animam debent pervenire, ibi impressiones externorum corporum recipit. Nos contra hanc sententiam argumentamur: Ubi cunq; facultas aliqua animæ nostræ se exerit: ibi anima nostra agit. Atqui in membris externis exerit se facultas quædam animæ nostræ; E. ibi anima nostra agit. Ratio Majoris est, quia facultas non est sine subjecto, & ubi facultas agit, ibi subjectum, cuius est facultas, per facultatem agit. Minor patet, quia facultas cognoscens animæ nostræ quoad sensus externos, exerit se in membris externis. Dicit quidem *Cartesius de Pass. art. XXXIII. Non magis necessarium est animam nostram exercere immediatè suas functiones in corde, eo quod in illo suas passiones sentit, quam eam esse in cælo, ut ibi videat astra.* Sed quærimus ex Autore, annon videatur hic *Cartesius* suo, quod tantoperè miratur, abusus esse ingenio? Videt ne anima astra in cælo, uti sentit passiones in corde? videt astra in cælo esse, non videt in cælo. Dicit *Cartesius: alterationem sentire tanquam in corde operà nervuli, qui ex cerebro ad illud descendit.* Quâ ratione verò videntur stellæ tanquam in cælo? forsan etiam nervus aliquis ex cerebro ad cælum ascendit. Satis quilibet videt claudum simile.

X. Audiamus verò rationem Autoris. *Cum enim binos obtineamus oculos, duas manus, duas aures, & nihilominus unam & simplicem cogitationem unius rei eodem tempore habeamus, necessariò oportet dari aliquem locum, in quo due imagines, quæ à duobus oculis veniunt, possint convenire in unum, antequam ad animam perveniant, ne ipsi representent duo objecta loco unius. Ejusmodi autem locus nullus alius est in corpore, in quo possint uniri, quam in glandulâ pineali, in medio cerebri existente, in quâ omnes nervi totius corporis conveniunt & concurrunt, prout ex Anatomia corporum id clarissimè patet.* *Cartesii* sapit sapientiâ.

Ita ille de Pass. part. I. Artic. 32. Ratio qua me movet, ut credam animam non posse habere in toto corpore alium aliquem locum præter hanc glandulam, ubi immediatè exerceat suas functiones; hac est, quod considerem alias omnes partes nostri cerebri duplices esse, prout etiam habemus duos oculos, duas manus, duas aures, & deniq; omnia organa nostrorum sensuum externorum sunt duplicia: Et quia nonnisi unam & simplicem cogitationem unius rei eodem tempore habemus, necessariò oportet dari aliquem locum, in quo due imagines, quæ à duobus oculis veniunt, aut dua illa alia impressiones, quæ ab unico objecto veniunt, per duplicia organa aliorum sensuum, possint convenire in unum, antequam ad animam perveniant, ne ipsi representent duo objecta loco unius. Et facillè concipere est has imagines, aut alias impressiones uniri in hanc glandulâ, operâ spirituum, qui replent cavitates cerebri, sed nullus locus alius in corpore est, in quo ita possint uniri, nisi quatenus in hanc glandulâ unita fuerint. Sed ad Autorem. Primum examinanda est consequentia, cujus videtur aliquantum negligens. Ponamus dari aliquem locum in quo conveniant imagines, ponamus etiam locum illum esse glandulam pinealem: ergone anima in hanc solâ glandulâ sentit & functiones immediatè exercet? Unius positio non est alterius exclusio, habet nostra Philosophia; vestra si aliud sapit, per nos licet. Quid obstat, quo minus anima, ut hic species à sensibus externis transmissas accipit, ita in membris externis & per ea membra, ab objectis emissas easdem accipiat. Ut enim glandula ista sine animâ non accipit imagines; ita neq; putamus membra externa sine animâ easdem accipere posse. Voluit natura per duas species acceptas unum objectum videri; sed voluit etiam utrumq; ipsâ efficere, ideoq; dedit homini sapientissimè duos oculos, dedit etiam sensum communem: dedit animæ potentiam videndi; dedit etiam iudicium sensuale: dedit sensus externos, dedit internos, omnia cognitionis gratiâ. Quicquid verò homo cognoscit, non cognoscit sine animâ.

XI. Sed videamus etiam de veritate eorum, quæ interim posuimus. Binos, inquit, obtinemus oculos, duas manus, duas aures, & nihilominus unam cogitationem unius rei eodem

tem.

tempore habemus. E. necesse est dari aliquem locum, in quo
duæ imagines, quæ à duobus oculis veniunt, possint convenire in
unum. Est ne hoc etiam necessarium, cum unum habemus sensus
instrumentum? aut quæ ratio ibi postulat communem con-
ventus locum. Si dixerit oportere illam unam speciem ad cœteras,
ut ibi anima eas possit accipere, adgregari in glandulâ, circulum
facit. Anima sentit in glandulâ, quia ibi species sensibiles con-
veniunt duorum organorum. Sed eò deveniunt etiam species
unius organi, quia anima ibi sentit. Aut detur alia ratio, cur
unius organi species in glandulam mittatur. Patimus autem
transire illud *Cartesii: Omnia organa nostrorum sensuum exter-
norum sunt duplicia.* Quis enim contra acumen illud vel
hiscere?

XII. Ostendendum etiam est, non differri omnem or-
ganorum conjunctionem, donec ad glandulam pinealem res
deveniat. *Ejusmodi autem locus nullus alius in corpore est, ait,
in quo possint uniri quam in glandulâ pineali, in quâ omnes nervi
totius corporis conveniunt & concurrunt, prout ex Anatomia cor-
porum id clarissimè patet.* Sed qui Anatomiam hic profitetur
Autor, non observavit, quod nervi optici, antequam à cerebro
ad oculos perveniant, in itinere jungantur, & quidem non
per *ζαγωδν* & interfectionem, nec per contactum simplicem,
sed per medullæ confusionem, ut alterum ab altero nullâ arte
secernere queas. Ut habet Andreas Laurentius Clarissimus
Medicus Histor. Anatom. lib. XI. c. 8. Qui inter cœtera id eò
etiam coire putat nervos opticos, ut visibilibus formæ & spectra
unirentur. Igitur locus aliquis adest in corpore alius in quo
possint uniri duæ visibiles imagines. Quanquam etiam aliæ
sint conjunctionis hujus causæ, quarum præcipua est, ut uno
oculo læso alter salvus maneat, & universus spiritus visivus ad
oculum sanum transiret. De glandulâ verò pineali, quæ & Me-
dicis *νωοειδῆ* itemq; *νωδερον* dicitur, nescio quæ Anatomia
Auctori dictaverit, in eâ omnes nervos totius corporis convenire.
Cum nervis parùm illa aut nihil habet commercii, quanquam
venis & arteriis in cerebrum fusis, reliquarum glandium instar
pro fundamento esse credatur, ut refert Jac. Laurent. Hist. Anat.

lib. IV. sine rupturâ tamen nervorum è loco suo eximi potest. Vidèrit ergò Autor, quo jure Anatomiam causæ suæ patronam advocarit.

XIII. Adjicit exemplum illustrationis gratiâ. Sic animal aliquod ad nos veniens, lumen reflexum ab ejus corpore pingit duas illius imagines, singulas in singulis nostris oculis, quæ ad unum punctum glandis tendentes, ibi ob concursum nervorum, unam tantum figuram hujus animalis representant. Etiam exemplum hoc è Cartesio mutuò sumpsit. Des Cartes, de Pass. part. I. art. 3. Sic exempli gratiâ, si videam aliquod animal ad nos venire, lumè reflexum ab ejo corpore pingit duas illius imagines, singulas in singulis nostris oculis; Et hæc duæ imagines efformant duas alias operâ nervorum opticorum in superficie interiore cerebri, quæ spectat ejus concavitates; tum inde operâ spirituum, quibus hæc cavitates plene sunt, hæc imagines ita radios suos emittunt versus glandulam, quam hi spiritus ambiunt, ut motus, qui quodlibet punctum componit unius harum imaginum, tendat versus idem punctum glandis, versus quod tendit motus qui format punctum alterius imaginis, qui representat eandem partem hujus animalis; quâ ratione ambe imagines quæ sunt in cerebro, unicam duntaxat componunt super glandem, quæ agens immediatè in animam ostendit ipsi figuram hujus animalis. Non disputabim us nunc de ortu specierum visibilium, quod parùm ad præsens negotium faceret. Quod verò imagines ad unum punctum glandis tendant, Autoris hypothesis est, cui duas subjungit alias, quas eadem facilitate rejicimus, quâ illæ hic ponuntur: 1. quod concursus nervorum opticorum in glandulâ pineali fiat. 2. quod figura animalis una præcisè in glandulâ representetur. Porrò si concursus nervorum opticorum unius imaginis causa est, necesse est ibi fieri unam imaginem ex duabus, ubi nervi optici conjunguntur. Quod ubinam fiat, docet corporis humani compositio. Nervorum opticorum par à spinalis medullæ initio, qua crura fornicis duo exporriguntur, profectum, in medio sese itinere jungit, (scilicet juxta sellam sphenoides, secundum Andr. Laurentium Hist. Anatom. l. XI. c. 8.) moxq; separatim per foramen utrumq; primum osis cuneiformis in oculum tandem dextrum sinistrumq; conscendit, ut ab Anatomicis habemus,

mus, & imprimis Experientissimo Dn. D. *Michaeli Sennerto*; Anatomes in hac Academiâ Profefori celeberrimo; hoc beneficium debemus.

XIV. Quomodo verò duæ imagines unum objectum repræsentant? Ut nostram hic exponamus sententiam, putamus objectum duplici instrumento apprehensum unum censerî operâ sensus communis: non efficit illud localis aliquis concursus. Etiam si itaq; in utroq; oculo rei visibilis fiat perceptio, in oculis tamen de sensibilibus non fit iudicium; sed in cerebro sensus communis de iis iudicat. Hic unam rem visibilem duobus oculis perceptam, unam & non geminam iudicat. Hic unum sonum utraq; aure acceptum, unum esse cognoscit. Hic sensum externorum veluti centrum quoddam, in quod confluent eorum imagines & objecta. Hic specierum iudex & arbiter. Itaeum depingit *Celeberrimus Sperlingius* *Instit. Phys. lib. VIII. c. 3. Sensus communis regis instar aut iudicis velut in throno aut pro tribunali sedens, ab externis illis quinq; sensibus ceu ministris fidelibus singillarim visa, audita, odorata, gustata, tacta tractataq; æstimat & dijudicat.* Non ignoravit hunc sensum communem *Des Cartes* qui *Dioptr. cap. IV. ait: Anima non propriè sentit, quatenus est in organo sensuum exteriorum, sed quatenus in cerebro, ubi illam facultatem exercet, quam nuncupant sensum communem.* Sic vulnera & morbi qui cerebrum lædunt in universum omnes sensus tollunt, quum corpus interea nihilominus animatum sit.

XV. De loco seu sede hujus sensus communis disputatur à Philosophis. *Emancipus de Oviedo Philos. Tom. II. de Animâ Controv. 4. puncto 2.* ita colligit sententias, & suam etiam exponit: Sensum communem residere in corde, putarunt *Aristoteles* & *Chrysippus* cum suis. *Galenus* acriter in hac parte invehitur in *Arist. l. I. c. 3. de placitis Hippocratis & Platonis, aitq; cœcè ad cœcos Aristotelem fuisse locutum ex ignorantia Anatomia.* Defendo cum communi sententiâ sensum communem residere in cerebro. Hæc est communis recentiorum sententia, quam probat *Galenus l. II. c. 11, Anatomicâ experientiâ, quæ monstrat in organo omnium sensuum nervos quosdam, per quos sensationes deferuntur ad cerebrum, & spiritus animales trahuntur*

hauritur ad sensationum officinas. Hæc ille. In specie verò quod
ad situm & loci discrimen attinet, non modo *Arabum*, sed etiam
Alberti Magni, *Thome Aquinatis* & aliorum est opinio, in sinu
pite esse sensum communem; in capitis medio Phantasiam; in
occipite memoriam. Nos cum *Andréâ Laurentio* Hist. Ana-
tom. lib. X. statuimus universam cerebri substantiam principum
omnium facultatum sedem esse, quæ si paulò sicciore existiterit,
aptius memorabitur; si humidior, melius imaginabitur. Quem-
admodum & *Fernelius* sensus istos situ locove distingvi negat.
Porro *Laurentius* ita principes facultates omnes in universo ce-
rebro contineri vult, ut non neget in hac magis quam in illa ca-
vitate aliam aliâ magis vigere, prout spiritus in hæc, quam in illâ
cavitate tenuiores sunt, perfectiores, & magis elaborati. Au-
tor, si de sede sensus communis quærat, pro glandulâ suâ sen-
tentiam dixerit, in quâ anima & sensus communis & cœteras suas
functiones exercet. Sed dictum jam est de glandulâ & funda-
mento hujus sententiæ. Mirum verò tam diffusam sapientiam,
quam pollicetur sibi *Cartesiana* Philosophia, in tantillâ
glande habitare posse.

SOLI DEO GLORIA.

054 867 (112)

ULB Halle

3

003 761 061

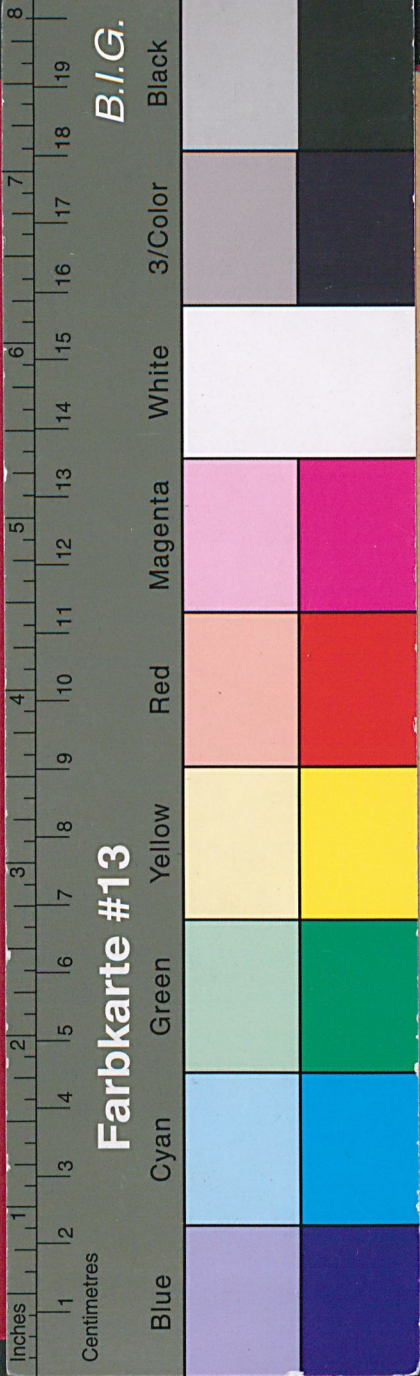

Sb

1077

1 58

Q. D. B. V.

De

VITA HOMINIS

Disputationem I.

Qua examinatur simul DISSERTATIO PHILOSOPHICA
JOHANNIS PLACENTINI, Lesnensis, in Academ.
Viadrinâ Mathem. P. P. & p. t. Rectoris,

In Academiâ VVittebergensi
Disquisitioni publicæ exponunt

PRÆSES

M. SAMUEL HENTSCHEL,
Lesnensis,

ET RESPONDENS

M. GEORGIUS JÆNISIIUS
Parchvvicensis Silesius.

d. 1. Octobr. Anno M. DC. LIX.

WITTEBERGÆ

Typis JOHANNIS RÖHNERI, Academ. Typogr.

57

Handwritten signatures and notes in the bottom right corner.

